เรื่องน่าอ่าน
สมชาย นำประเสริฐชัย

สารพัน UNIX ตอน... กฎ กติกา มารยาท ในอินเตอร์เน็ต

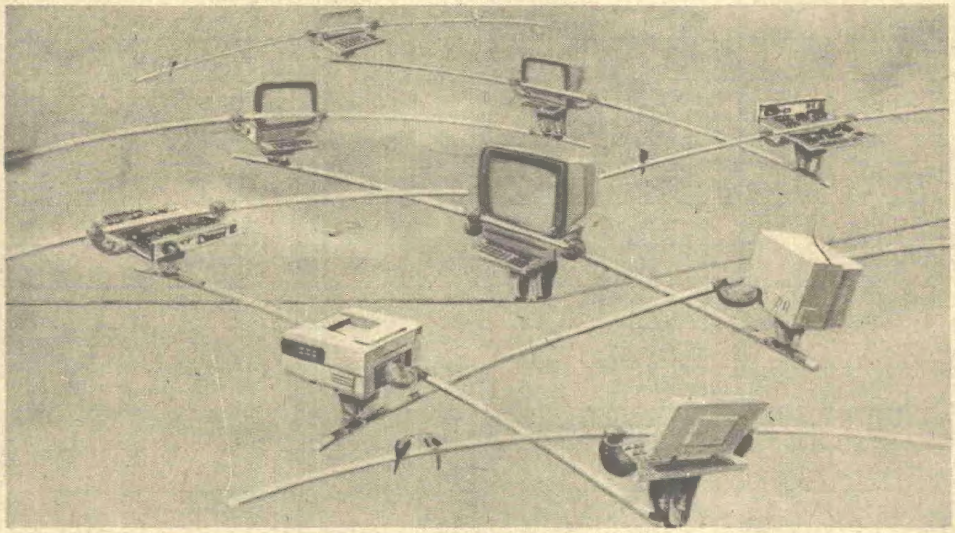

กฎ กติกา มารยาท เป็นสิ่งที่ผู้ใช้ระบบทุกท่าน จำเป็นต้องรับทราบ และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

มื่อไหร่ที่มีการรวมกลุ่มกันเป็นสังคม ไม่ว่าจะเป็นชนชาติใดก็ตาม และยิ่งถ้าสังคมนั้นมีจำนวนสมาชิกมากขึ้น ขอบเขตของสังคมขยายตัวมากขึ้น สิ่งที่ตามมาโดยอัตโนมัติก็คือปัญหาต่าง ๆ ดังนั้นสิ่งหนึ่งที่จำเป็นต้องมีในทุก ๆ สังคมก็คือบรรทัดฐานหรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กำหนดใช้ร่วมกันเพื่อให้สังคมนั้นดำรงอยู่ด้วยความสงบสุขและเป็นระเบียบเรียบร้อย อย่างเช่น การปลูกฝังค่านิยมและธรรมเนียมทางสังคมทั่วไป เช่น การสอนให้เอ่ยคำว่าขอบคุณ ขอโทษ หรือการปฏิบัติที่สังคมยอมรับ

สังคมอินเตอร์เน็ตเป็นสังคมที่มีขนาดใหญ่ ประกอบด้วยสมาชิกที่เป็นกลุ่มผู้ใช้งานเครือข่ายต่าง ๆ ทั่วโลกจำนวนมาก ซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งเชื้อชาติ ภาษา และวัฒนธรรม ก็เช่นเดียวกัน จำเป็นต้องมีสิ่งที่กำหนดร่วมกันที่เรียกกันว่า กฎ กติกา มารยาท

สำหรับสารพันยูนิกซ์ในฉบับนี้ ขอนำเสนอเรื่องราวของอินเตอร์เน็ตที่กำลังเป็นที่สนใจกันอย่างมากในเรื่องของ กฎ กติกา มารยาท ในการใช้งานที่ผู้ใช้จำเป็นต้องรับทราบและปฏิบัติตาม

กฎและกติกา

กฎ กติกานั้นเป็นข้อกำหนดและเป็นข้อตกลงกันระหว่างศูนย์บริการเครือข่ายกับผู้ใช้ ในเครือข่ายทุกแห่งจะมีกฎกติกาของตนเอง เช่น หลักเกณฑ์ในการรับสมาชิกใหม่หรือข้อปฏิบัติในการใช้งานว่าจะต้องดำเนินการในลักษณะใด มีข้อห้ามอะไรบ้าง ซึ่งแตกต่างกันไปตามหลักเกณฑ์หรือเป้าหมายของแต่ละศูนย์บริการเครือข่าย และผู้ใช้ที่อยู่ในแต่ละศูนย์ฯนั้นต้องรับรู้และปฏิบัติตามด้วย มิฉะนั้นอาจจะได้รับการลงโทษ

มารยาทต่าง ๆ ในอินเตอร์เน็ต

มารยาทในการใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์

จดหมายอิเล็กทรอนิกส์เป็นบริการที่มีผู้ใช้เป็นจำนวนสูงเมื่อเทียบกับบริการที่มีอยู่ทั้งหมดในระบบเครือข่าย ดังนั้นการใช้งานจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ให้มีประสิทธิภาพนอกจากการศึกษาการใช้งานโปรแกรมแล้ว สิ่งหนึ่งที่จำเป็นต้องทราบคือมารยาทในการใช้งานจดหมายอิเล็กทรอนิกส์

1) **อย่าตะโกน** การตะโกนหรือการเปล่งเสียงดัง ๆ ในการสนทนานั้นนับว่าเป็นการไม่สุภาพอย่างยิ่ง เช่นเดียวกันกับการสื่อสารด้วยข้อความตัวอักษรที่เป็นตัวพิมพ์ใหญ่ (UPPER-CASE) ล้วน ๆ เนื่องจากตัวอักษรที่เป็นตัวพิมพ์ใหญ่นั้นทำให้ลายตาและ

อ่านได้ยาก จึงเป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยงอย่างยิ่ง

2) จำคำนำหน้าชื่อให้ถูกต้อง หลายคนค่อนข้างจะจริงจังกับคำนำหน้าชื่อมาก และถือว่าการจำคำนำหน้าชื่อผิดนั้นเป็นการไม่ให้เกียรติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับบุคคลที่มีตำแหน่งนำหน้าชื่อและคุณผู้หญิงทั้งหลาย เช่น การจำคำนำหน้าชื่อจาก Prof. เป็น Asso. Prof., Miss เป็น Mrs. หรือ Mrs. เป็น Miss

3) เนื้อหาต้องเหมาะสม ไม่มีข้อความหรือประโยคใดที่แสดงถึงความหยาบคาย ส่อเจตนาไปในทางที่เสื่อมเสีย หรือเนื้อความที่กำกวมเป็นลักษณะที่เรียกว่าสองแง่สองง่าม ส่วนเนื้อหาภายในนั้นไม่เพียงแต่จะต้องเป็นที่ยอมรับได้ของผู้อื่น ตัวผู้ส่งเองยังต้องมีความรับผิดชอบต่อเนื้อหาของจดหมายที่ส่งออกไปด้วย

4) การแสดงออกถึงความรู้สึก เนื้อความภายในจดหมายที่เขียนนั้นมีลักษณะที่ก้าวร้าว รุนแรง หยาบคาย ลักษณะที่กล่าวมานี้มีโอกาสพบได้มาก เนื่องจากผู้ใช้ส่วนใหญ่มักคิดเพียงว่าจดหมายอิเล็กทรอนิกส์นั้นเป็นการติดต่อที่ไม่เป็นทางการ จึงไม่ได้ให้ความพิถีพิถันในเรื่องของสำนวนและการแสดงออกของความรู้สึกในเนื้อความของจดหมายมากนัก และอีกประการหนึ่งที่สำคัญก็คือ ผู้ใช้ไม่เข้าใจน้ำหนักของคำในภาษาที่ใช้ในการสื่อสารเป็นอย่างดี ซึ่งอาจทำให้มีความหมายผิดแผกไปจากความต้องการ ถ้าผู้ใช้ไม่เข้าใจถึงน้ำหนักของคำแสดงอารมณ์แล้วอาจจะทำให้ตีความผิดได้ เราสามารถใช้สัญลักษณ์ย่อและการแสดงความรู้สึกของจดหมายอิเล็กทรอนิกส์แทนได้ในโอกาสที่เหมาะสม (ดังตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 แสดงสัญลักษณ์ย่อที่ใช้ในการส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์

สัญลักษณ์	ความหมาย	สัญลักษณ์	ความหมาย
:-)	ยิ้ม	;-)	ขยิบตา
:-(	ไม่พอใจ	:->	ใจแคบ
:-t	จุนเฉียว	(-)	ต้องตัดผม
:-\	ตัดสินใจไม่ถูก	{:-)	ผมยาวปานกลาง
:-o	กำลังข็อค	{(:-)	ใส่หมวก
:-&	ลิ้นพัน	}(:-(	ใส่หมวกกันลม
|-|	ง่วงนอน	-:-)	มีผมทรงโมฮอค
:-c	เกียจคร้าน	(:)-)	ชอบดำน้ำ
:-#	ถูกปิดปาก (ห้ามพูด)	O-)	ใส่หน้ากากดำน้ำอยู่
8-|	กระหายอยากรู้	:-)X	ผูกไทหูกระต่าย
:-<	เศร้าใจ	:-}	ทาลิปสติก
8-#	ตายแล้ว	@:I	ใช้ผ้าโพกหัว
:-I	อืมม.....	8-)	ใส่แว่น
:-x	ผมถูกปิดปาก	::-)	ใส่แว่นสองเลนส์
:-7	หน้าบอกบุญไม่รับ	B-)	ใส่แว่นมีกรอบ
:-p	แลบลิ้น	:-)8	แต่งตัวดี
:-9	ห่อลิ้น	:-O	เป็นนักพูด
:-*	เพิ่งกินของเปรี้ยว	+:-|	พระนักเทศน์
:>)	จมูกใหญ่	+-(:-)	สันตะปาปา
%-)	ตาเหล่	[:|]	หุ่นยนต์
#-)	มีปาร์ตี้ทั้งคืน	*:o)	โบโซ่
[:-)	กำลังฟังซาวน์อเบาต์	O-)	ยักษ์ตาเดียว
(-:	ถนัดซ้าย	:>	คนแคระ
:-	เป็นผู้ชาย	8:]	กอลิล่า
:-Q	สูบบุหรี่	=:-)	พังค์ร็อค
:-{	มีหนวด	%-^	ปีกัสโซ
:-%	มีเครา	*<|:-)	ซันตาคลอส

LOL	หัวเราะให้ดัง
OTF	หัวเราะ
ROTFL	หัวเราะจนนอนกลิ้ง
IMHO	ในความเห็นอันต่ำต้อยของผม
BTW	อ้อ! อีกอย่างหนึ่ง
YMMV	หนทางอาจจะเปลี่ยนไป

5) มีความสุขุมรอบคอบในการอ่านจดหมายที่ได้รับ เนื้อความในจดหมายบางครั้งมีความคลุมเครือ ดังนั้นผู้ที่ได้รับจดหมายนั้นจึงต้องมีความสุขุมรอบคอบในการพิจารณาถึงความหมาย ความคิด และอารมณ์ของผู้ส่งว่ามีความรู้สึกอย่างไรและต้องการอะไร เพราะในภาษาต่าง ๆ นั้นคำหลายคำที่เขียนเหมือนกันสามารถสื่อความหมายที่แตกต่างกันได้ ขึ้นอยู่กับชนิด

ตำแหน่งของคำ และรูปประโยค

6) **หลีกเลี่ยงคำถามที่ถามซ้ำบ่อย ๆ** เพราะผู้รับอาจรู้สึกว่าผู้ถามนั้นไม่มั่นใจในคำตอบสักเท่าไร และถือว่าเป็นการดูหมิ่นดูแคลนผู้รับอีกด้วย

7) **อย่าตอบจดหมายพร้อมกับส่งต้นเรื่องทั้งหมด** หลายคนเมื่อครั้นตอบจดหมายก็จะนำจดหมายต้นเรื่องที่ได้รับทั้งหมดปะเข้าไปเป็นส่วนหัวของจดหมายที่ตอบ การกระทำในลักษณะเช่นนี้ไม่เป็นประโยชน์เท่าไรนัก เพราะผู้ส่งนั้นย่อมทราบถึงเนื้อหาในจดหมายของตนเองอยู่แล้ว และอาจทำให้เนื้อที่ของจดหมายนั้นใหญ่ขึ้น ทำให้เปลืองการใช้ทรัพยากรมากขึ้นอีกด้วย

8) **ให้พยายามหลีกเลี่ยงการส่งจดหมายที่มีขนาดใหญ่ไปถึงผู้คนจำนวนมาก** ให้พิจารณาวิธีอื่นที่เหมาะสมมากกว่า เช่น ถ้าเป็นจดหมายเปิดถึงทุกคนก็ใช้เป็นการประกาศข่าวแทน

มารยาทในเรื่องการรักษาความปลอดภัยของระบบ

ความปลอดภัยนั้นนับว่าเป็นหัวใจของระบบ จึงเป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะต้องช่วยกันสอดส่องดูแลในเรื่องนี้ เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการทำงานของผู้ใช้งานทุกคนว่าระบบมีเสถียรภาพและความเชื่อถือได้ ตลอดจนเรื่องราวหรือข้อมูลที่เป็นส่วนตัวของผู้ใช้นั้นยังเป็นเรื่องส่วนตัวของผู้นั้นอยู่ ไม่มีผู้ใดเข้าไปก้าวก่าย ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้ใช้ทุกคนที่จะต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้

- ถ้าพบจุดหรือช่องบกพร่องในมาตรการของการรักษาความปลอดภัยของระบบ ให้ทำการแจ้งต่อผู้ดูแลระบบนั้น ๆ ไม่สมควรที่จะดำเนินการเอง

- ถ้าทราบถึงรหัสผ่านของผู้อื่นให้แจ้งไปยังผู้ใช้คนนั้นหรือผู้ดูแลระบบเพื่อทำการเปลี่ยนแปลงแก้ไข ไม่ควรเข้าไปใช้งานในรายชื่อของผู้ใช้คนนั้น เพราะนับว่าเป็นการผิดมารยาทอย่างแรง

- ถ้าพบหรือรู้เบาะแสว่าผู้ใดผู้หนึ่งกำลังดำเนินการที่มีผลต่อความปลอดภัยของระบบ ให้ทำการแจ้งต่อผู้ดูแลระบบนั้น ๆ ทันที เพื่อที่จะดำเนินการจัดการและป้องกัน

- ไม่พยายามหาช่องโหว่หรือจุดบกพร่องของระบบ หรือการกระทำที่ท้าทายให้ผู้อื่นเข้ามาทำลายข้อมูลทั้งของตนเองและของระบบ ในประเด็นนี้พบบ่อยมากทั้งในประเทศและต่างประเทศ ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ใช้ที่อยู่ในวัยคะนอง มีความอยากรู้อยากลอง มีการกระทำอยู่หลายครั้ง ตั้งแต่การพยายามเขียนโปรแกรมในการดักจับรหัสผ่านของผู้อื่น หรือเขียนโปรแกรมทำการเดารหัสผ่านของผู้อื่นโดยใช้พจนานุกรมที่มีอยู่ภายในระบบ ตลอดจนใช้เครื่องมือหรือโปรแกรมพิเศษในการเข้าใช้งานหรือทำลายข้อมูลของผู้อื่น หรือผู้ใช้บางคนมีการแสดงข้อความท้าทายให้ผู้อื่นเข้ามาทำลายข้อมูลของตนเอง เพราะคิดว่าการกระทำนั้นสามารถเรียกร้องความสนใจให้กับตนเองได้ ดังตัวอย่างในรูปที่ 1 ในความคิดเห็นส่วนตัวของผม (IMHO) ถ้าเยาวชนหรือบุคคลในกลุ่มนี้ในบ้านเราหันมาสนใจในการพัฒนาโปรแกรมประยุกต์ต่าง ๆ การใช้งานจะเหมาะสมและเป็นประโยชน์มากกว่าการที่จะมามัวเสียเวลากับการรื้อ ล้วง หรือเจาะข้อมูลของผู้ใช้คนอื่นหรือข้อมูลของระบบ

- เมื่อไม่มีความจำเป็นในการใช้งานในระบบ ให้ทำการลบข้อมูลในส่วนของตนเองพร้อมกับทำการแจ้งต่อผู้ดูแลระบบเพื่อยกเลิกการใช้งานในรายชื่อนั้น เพื่อป้องกันผู้อื่นมาใช้แทน

มารยาทในการใช้งานทั่วไป

จุดประสงค์ของการเข้าใช้งานเครือข่ายของผู้ใช้แต่ละคนนั้นแตกต่างกันไป บางคนต้องการเพียงแค่การรับส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ บางคนต้องการอ่านข่าว บางคนต้องการค้นหาและทำการขนถ่ายแฟ้มข้อมูล หรือบางคนต้องการทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่ ถ้าหากผู้ใช้งานแต่ละคนนั้นใช้งานอย่างเต็มที่ โดยไม่มีความสนใจต่อผลกระทบ

```
$ finger ans@nontri.ku.ac.th
Login name:ans                          In real lift: Mr.Anusak Nongsomchai
Directory: /u/outer/ans                 Shell : /bin/ksh
On since Feb 20 14:03:36 on ttyp0 from MODEM.cpc.ku.ac.th
Mail last read Sun feb 20 14:05:56 1994
Plan
If you can, try to hack my password,
Ha..ha...(FOR YOU ) I think there is noway to do it.
```

รูปที่ 1 แสดงข้อความท้าทายผู้อื่นในระบบ

ถึงการใช้งานของผู้อื่น ก็นับเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสม ดังนั้นการใช้บริการจึงต้องคำนึงถึงระยะเวลาและช่วงเวลาในการใช้ด้วย

1) ระยะเวลาในการใช้งานนั้นควรใช้เท่าที่จำเป็น ไม่สมควรที่จะล็อกค้างไว้ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งบรรดาผู้ใช้งานทั่วไปที่เข้าสู่ระบบทางโมเด็มหรืออุปกรณ์ในการเชื่อมต่อแบบชั่วคราว เช่น VDM เพราะจะทำให้ผู้ใช้รายอื่นที่ต้องการเข้าใช้งานระบบใช้งานได้ยากหรือใช้งานไม่ได้เลย เนื่องจากศูนย์บริการเครือข่ายส่วนใหญ่มักจะมีจำนวนคู่สายที่รับการเชื่อมต่อชั่วคราวจากภายนอกในปริมาณที่จำกัด

2) การใช้บริการที่ต้องใช้ทั้งเวลาและความสามารถของระบบทั้งเครื่องควรเลือกกระทำในเวลาที่ระบบมีผู้ใช้งานอยู่น้อย อย่างเช่น การถ่ายโอนแฟ้มขนาดใหญ่จากศูนย์บริการที่ห่างไกล ก็ควรใช้ช่วงเวลาที่ไม่มีผู้ใช้งานรายอื่นอยู่มากนัก อาจเป็นช่วงเวลากลางคืนดึก ๆ ซึ่งการกระทำในลักษณะนี้เป็นการดีแก่ผู้ใช้รายอื่นและตนเองคือการขนถ่ายข้อมูลนั้นไม่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของผู้อื่น และระยะเวลาในการขนถ่ายยังลดลงอีกด้วย

3) การเข้าใช้งานระบบทุกครั้งพึงระลึกเสมอว่าจะต้องไม่รบกวนหรือสร้างความรำคาญให้กับผู้ใช้งานคนอื่น และระบบไม่ใช่ที่ทดลองการทำงานของคำสั่งทุกคำสั่ง ผู้ใช้งานบางคนนั้นไม่เคยสนใจเลยว่าผู้ใช้คนอื่นนั้นกำลังทำอะไรอยู่เมื่อตนเองว่าง (หรือไม่ว่างก็ตาม) ก็จะใช้คำสั่ง write wall หรือ talk ไปยังผู้ใช้คนอื่นอย่างพร่ำเพรื่อ

4) ดูแลข้อมูลในส่วนที่เป็นของตนเองให้มีระเบียบและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างระมัดระวัง

5) เข้าใช้งานระบบด้วยรายชื่อของตนเองเท่านั้น และไม่อนุญาตให้ผู้อื่นใช้รายชื่อของตนเองในการเข้าสู่ระบบ

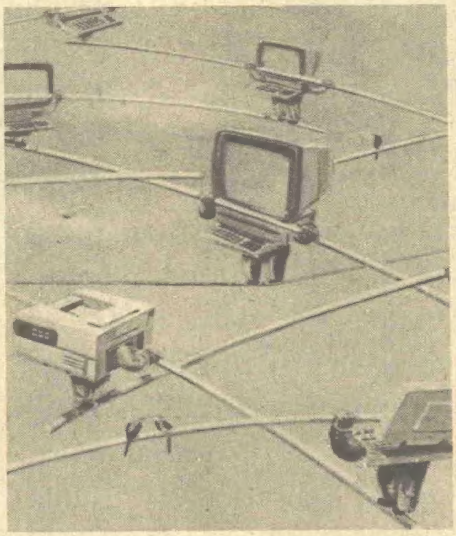

มาตราการการลงโทษ

ตามกฎทั่วไปของสังคมทุกสังคมเมื่อมีการกระทำผิดก็จะมีการพิจารณาระดับของความผิดนั้นว่ามากน้อยเพียงใด สามารถอภัยได้หรือไม่ มีการว่ากล่าวตักเตือนหรือจำเป็นลงโทษตามบทบัญญัติด้วยหรือไม่

ในสังคมอินเตอร์เน็ตก็เช่นเดียวกัน มีการพิจารณาระดับความผิดนั้นว่าอยู่ในระดับใด ความเสียหายนั้นเกิดในขอบเขตมากน้อยเท่าไร ระดับเครือข่ายท้องถิ่น ระดับเครือข่ายสากล และความผิดนั้นต้องดำเนินการตามกฎหมายของประเทศหรือไม่ เครือข่ายในแต่ละแห่งแต่ละระดับมักจะมีบทบัญญัติการลงโทษที่แตกต่างกันไปตามกฎ กติกา และระดับความร้ายแรงของความผิดนั้น ๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- **ความผิดไม่ร้ายแรงนัก** ส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์เตือนผู้ละเมิดนั้นว่าการกระทำนั้นเป็นสิ่งไม่สมควร
- **ความผิดไม่ร้ายแรงนักแต่กระทำหลายครั้ง** ลดขีดความสามารถในการใช้งานของผู้ใช้รายนั้น อาจเป็นการลดเวลาการทำงานหรือลดปริมาณคำสั่งที่ผู้ละเมิดสามารถใช้งานได้
- **ความผิดไม่ร้ายแรงนักแต่กระทำบ่อยครั้ง** พักการใช้งานในรายชื่อของผู้ละเมิดในระยะเวลาที่เหมาะสม
- **ความผิดร้ายแรง** ยกเลิกการใช้งานรายชื่อของผู้ละเมิดนั้น
- **ความผิดร้ายแรงมาก** ทำการแจ้งการกระทำและชื่อของผู้ละเมิดนั้นไปยังผู้บริหารเครือข่ายอื่น ๆ (โหดร้าย)

สรุป

ผู้ใช้งานในเครือข่ายสากลหรืออินเตอร์เน็ตนั้นพึงระลึกเสมอว่า อินเตอร์เน็ตนั้นเป็นสังคมใหญ่อีกสังคมหนึ่งที่มีสมาชิกมากมาย มีความหลากหลายทั้งความรู้ ความคิด รวมไปถึงวัฒนธรรม ดังนั้นความอ่อนโยน ความสุภาพ ความมีน้ำใจในการช่วยเหลือผู้อื่น และการประพฤติตัวที่เหมาะสมของผู้ใช้จะช่วยให้สังคมอินเตอร์เน็ตเป็นสังคมที่ดีสังคมหนึ่ง